

Олексій Сергійович Дебре,

асистент

(Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка)

СТВОРЕННЯ БЕЗПЕЧНИХ УМОВ ПРАЦІ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

Навчально-виховний процес у школі має забезпечити безпечні та нешкідливі умови навчання, режим роботи, умови для фізичного розвитку та зміцнення здоров'я, сформувані гігієнічні навички та засади здорового способу життя учнів.

Адміністрація навчального закладу розробляє і затверджує локальні розпорядчі документи, якими врегульовано, зокрема, створення безпечних умов навчання і виховання учнів на уроках трудового навчання.

Вимоги до безпеки і виробничої санітарії визначені Правилами безпеки під час занять у навчальних і навчально-виробничих майстернях навчальних закладів системи загальної середньої освіти, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України. Ці правила є обов'язковими для дотримання незалежно від приміщення (кабінет, майстерня), в якому проводять уроки трудового навчання з учнями навчального закладу будь-якої форми власності та підпорядкування.

Вказані вище нормативні вимоги є обов'язковими для виконання всіма учасниками навчально-виховного процесу: учнями, вчителями, інструкторами, майстрами виробничого навчання, керівниками навчальних закладів.

Для зниження впливу шкідливих чинників на життя та здоров'я учнів (студентів) у навчальних майстернях передбачено проведення інструктажів з безпеки життєдіяльності та охорони праці – вступного, первинного, позапланового та цільового, що їх вимагає Типове положення про проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці.

Інструктажі з питань безпеки життєдіяльності, що охоплюють пожежну, радіаційну безпеку, охорону життя і здоров'я учнів, безпеку дорожнього руху, побуту, проводяться відповідно до Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з охорони праці в закладах, установах, організаціях, підприємствах, підпорядкованих Міністерству освіти і науки України.

Під час занять, які проводяться у навчальній майстерні, учнів (студентів) не допускають до виконання робіт, на яких забороняється застосування праці неповнолітніх. Такі роботи наведено у Переліку важких робіт і робіт із шкідливими і небезпечними умовами праці.

Перед початком навчальних занять раз на рік, а також при зарахуванні студентів до вищого навчального закладу проводиться вступний інструктаж з безпеки життєдіяльності. Програма вступного інструктажу розробляється в навчальному закладі на основі Орієнтовного переліку питань вступного інструктажу з безпеки життєдіяльності, затвердженого відповідним Положенням. Програма та порядок проведення вступного інструктажу з безпеки життєдіяльності затверджуються наказом керівника навчального закладу. Перед початком уроків трудового навчання (лабораторно-практичних занять) особливу увагу слід звернути на безпечне поводження з електроприладами та дотриманням правил пожежної безпеки, оскільки необережне, поводження з електричним приладдям може призвести до ураження електричним струмом або виникнення загоряння, пожежі.

Перед проведенням уроку в майстернях або класних кімнатах, обладнаних для уроків трудового навчання, необхідно ознайомити учнів із загальними вимогами щодо безпеки на уроках трудового навчання. Такі правила також слід розмістити на стенді (у куточку трудового навчання) на видноті. Під час первинного інструктажу слід звернути увагу учнів на плакати і таблиці з охорони праці та безпеки життєдіяльності, що нагадуватимуть їм про необхідність виконувати вимоги, які дадуть змогу зберегти здоров'я і життя.

Вивчення правил і вимог безпечної поведінки проводять теоретично і практично з наочно-навчальними матеріалами (таблиці, плакати, схеми тощо).

Виконання усіх пропонованих вимог щодо безпеки дає змогу створити безпечні і сприятливі умови для успішного навчання та збереження життя і здоров'я учнів на уроках трудового навчання.